

Portrettenparade

24 februari
tot en met
30 maart '24

Kunsthuis Waterland | Peperstraat 36 | 1441 BJ Purmerend
woensdag tot en met zaterdag | 12:00 tot 17:00 uur

Peter van den Akker

Getting some fun out of life

In de herfst van 2020 tijdens één van de covid lockdowns heeft Peter van den Akker zichzelf een opdracht gegeven om een heel nieuw project aan te gaan: Portretten, met de titel: "Getting some fun out of life", een song van Billy Holiday waar hij vaak naar luisterde tijdens het werken. Hij ging op zoek naar zijn inspiratiebronnen en wilde die schilderen.

Die inspiratiebronnen dateren vanaf de jaren 80 tot recent. Het werd een project van 3 jaar en resulteerde in 80 portretten van 40 beeldend kunstenaars, schrijvers, componisten en filosofen, getekend en/of geschilderd, telkens in twee versies, één op papier en één op doek. Die drie jaren waren voor Peter van den Akker een periode waarin hij de tijd heeft herbeleefd, doordat hij opnieuw is gaan luisteren naar muziek, boeken heeft herlezen en films en video's opnieuw heeft bekeken. Eén van zijn laatst geschilderde portretten is dat van Alexej von Jawlensky. Opeens was hij weer ver terug in de tijd, want als jongetje van 15 was dit zijn eerste zelf geschilderde portret: een mooie afsluiting van het hele project.

Bij de tentoonstelling verschijnt een catalogus met alle 80 werken.

Astrid Oudheusden

Thousand Faces en andere gezichten

Astrid Oudheusden schildert vanuit een innerlijke noodzakelijkheid. Al jong ontdekte ze dat de samenleving ingericht is volgens een systeem dat uitgaat van een hoge mate van aanpassing. Als je daartoe niet bereid of in staat bent, zet je jezelf buiten spel. Dat levert een razend interessant spanningsveld op. Dat veld onderzoekt Astrid dagelijks.

Haar eerste bewaard gebleven tekening is een portret, wie de geportretteerde is vertelt de geschiedenis niet, wel is te zien dat elk onderdeel van de bekeken mens gezien en getekend is. Op vijfjarige leeftijd zag ze de ander. Een halve eeuw later ziet ze de ander nog steeds. Ze schilderde ooit 1000 zelfportretten (Thousand Faces) en 746 Amerikanen. In de loop van de jaren heeft ze het tellen opgegeven maar het kijken en invoelen niet. Haar portretten gaan vooral over de binnenkant van een mens.

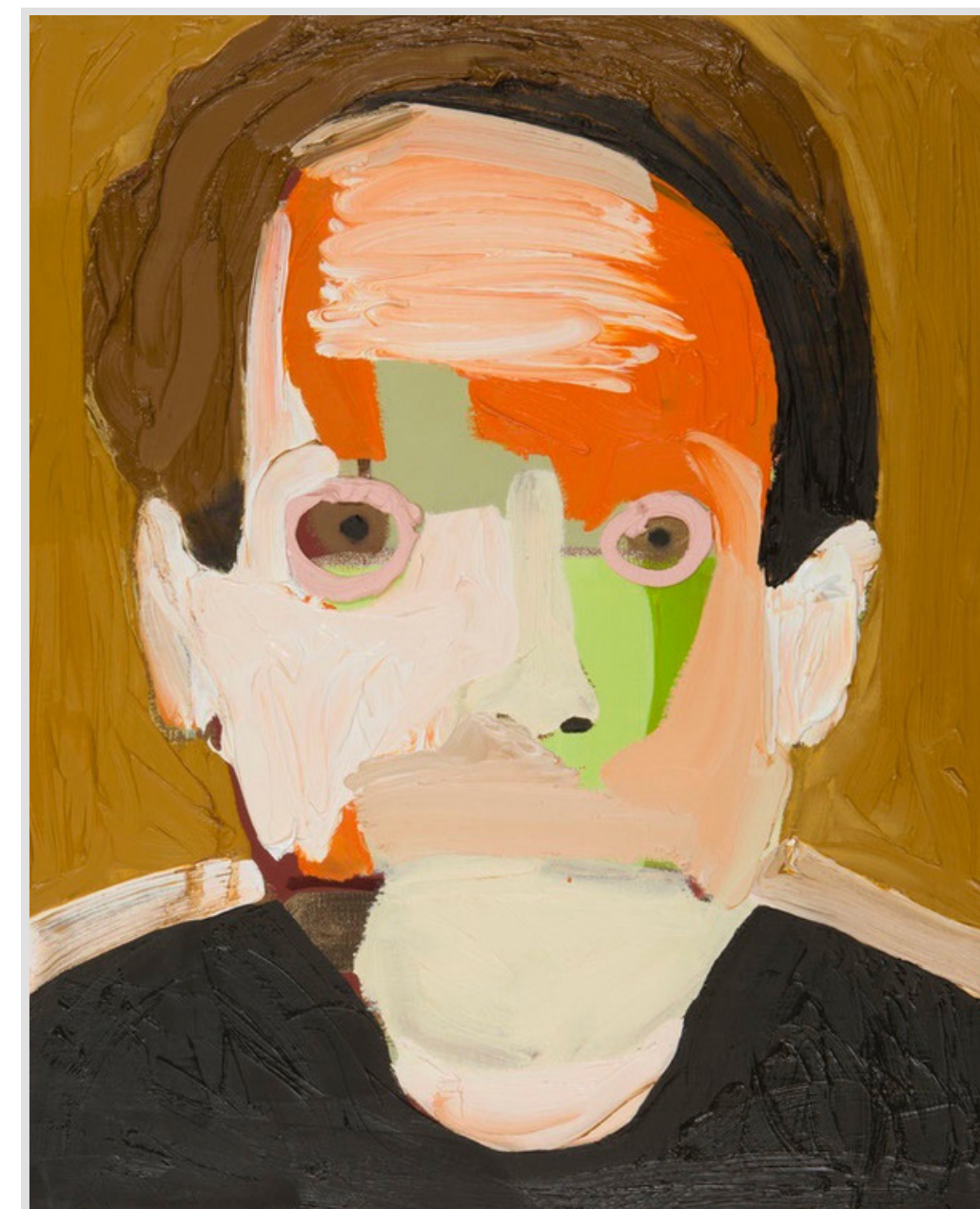
Ze kijkt, voelt, beschouwt en vraagt en laat daarna haar linkerhand spelen. Die hand weet inmiddels heel goed welke kleur past bij de binnenkant van het portret. Die hand stoort zich niet aan de regels die ooit werden opgesteld voor portretschilderen.

Astrid laat de hand vrij en daar komen speelse, confronterende en zelden uiterlijk gelijkende portretten uit voort. De gelijkenis is er wel, maar die schuilt in een glimp, of een kleur, of een plooi in de wang.

Haar portretten lijken ons vooral te willen vertellen dat het vastleggen van een wezen een illusie is, dat we magisch zijn met zoveel veelvormigheid dat we slechts een glimp daarvan kunnen vastleggen. Portretten zo vluchtig als de tijd. Gezichten die telkens bevestigen dat we geen systeem zijn, dat we slechts een moment kunnen vangen in een vorm of kleur.

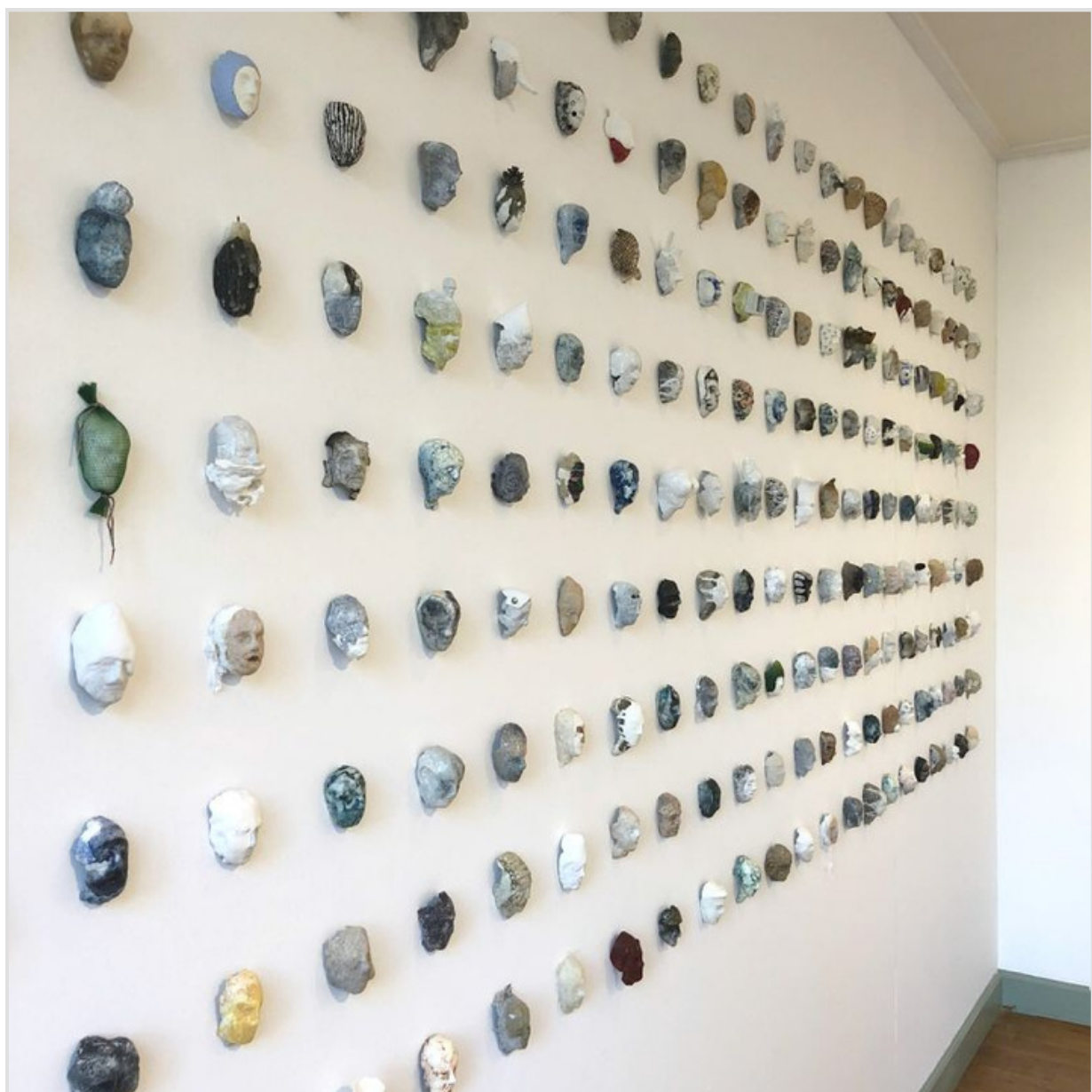
Haar portretten laten de liefde voor schilderen en tekenen zien, het spel van kleur en vorm dat oneindig op elkaar kan reageren.

Net als het eerste portret van 50 jaar geleden zijn de huidige portretten nog steeds een feest van kijken en maken en is het van ondergeschikt belang wie de geportretteerde is. Belangrijk is dat die mens een keer gezien en gehoord is en dat dat is vastgelegd op een doek, papier of boekomslag.

Bea van der Heijden

Karakters - Een ode aan de eigenheid

De serie 'Karakters' bestaat uit honderden miniatuurkopjes van papier waaraan allerlei materialen zijn toegevoegd. Verschillende eigenschappen van de mens zijn verbeeld met herkenbare thema's als identiteit, relaties, emoties en leven en dood. Soms anekdotisch, symbolisch, emotioneel, raadselachtig of poëtisch. Een eindeloze diversiteit wordt gesuggereerd en deze roept verwondering op. Ieder kopje is anders en uniek, een persoonlijkheid, en maakt deel uit van een groter geheel, de een niet beter dan de ander.

Het werkproces

De basis van ieder kopje is van papier. Papier dat is gemaakt van de resten van diverse soorten papier. Inkttekeningen en lino's, worden in kleine stukjes gescheurd, in water geweekt en vervolgens tot pulp vermalen. Soms zijn er ook andere materialen, zoals katoen en zaagsel, aan de pulp toegevoegd. Met een schepraam worden vellen papier geschept uit de pulp. Hiervan worden de kopjes met een gipsen of rubberen mal gemaakt.

De kopjes worden na droging bewerkt met diverse materialen, zoals verf, inkt, klei, gips en gevonden voorwerpen. Tijdens het creëren ontstaan soms vanzelf bruikbare beeldelementen, zoals het scheuren van het papier of het craqueleren van de verf.

Installatie

De installatie van een wand met kopjes is kleurrijk en divers, net als de verzameling eigenschappen die mensen uniek maakt. Vanwege het kleine formaat van de kopjes, gemiddeld 7 x 5 x 3 cm, moet je inzoomen, wat het naar binnen kijken, het waarnemen, versterkt.

Irma Frijlink

Een steeds terugkerend thema in het werk van Irma Frijlink is kwetsbaarheid en vergankelijkheid in de natuur en bij de mens. Zij werkt hoofdzakelijk projectmatig. De portretten die hier te zien zijn komen uit twee verschillende projecten.

“Monddood”: Tijdens de Coronatijd heeft Irma vrouwen uit de kunstgeschiedenis als uitgangspunt genomen voor een serie portretten. Heel lang waren vrouwen niet meer dan een statussymbool voor de man. Zij hadden geen enkele zeggingschap, waren slechts ter eer en glorie van hun echtgenoot.

De mondkapjes staan niet alleen voor de tijd waarin deze serie ontstaan is, maar staan vooral voor het ‘monddood’ zijn van de vrouwen. In Nederland kregen getrouwde vrouwen pas in 1956 het recht om te werken als zij getrouwd waren en mochten zij toen pas een eigen rekening openen.

Irma tekent met de naaimachine. Bewust maakt Irma gebruik van textiel om haar thema neer te zetten. Dit versterkt de kwetsbaarheid. Kleur wordt meestal met opzet achterwege gelaten om zo de kijker zijn eigen kleur/verhaal te laten geven aan het werk. Bovendien benadrukt het ontbreken van de kleur eveneens de kwetsbaarheid.

Regelmatig houdt Irma zich in projectvorm bezig met thema’s rond de vrouw: issues waarbij de vrouw het recht werd ontnomen om zelf beslissingen te nemen: zoals “Ode aan een ‘onzichtbare’ generatie”, over vrouwen die moesten stoppen met werken op het moment dat zij gingen trouwen. (Wettelijk tot 1956) en “Hommage aan de ‘gevallen’ vrouwen” over vrouwen die ongetrouwd zwanger werden en door de maatschappij gedwongen werden hun kind af te staan. (1956-1984)

Kunstenaars gelieerd aan Galerie Phoebus te Rotterdam”:

Er werd aan Irma gevraagd portretten te maken van kunstenaars die tot de stal behoren van deze galerie. Bewust heeft Irma gekozen voor vrouwelijke kunstenaars. In musea voeren de werken van mannen nog altijd de boventoon, terwijl vrouwen door de eeuwen heen al topwerken maakten. Nu nog laten de meeste musea vooral werken van mannelijke kunstenaars zien. In deze portretten heeft Irma in de achtergrond elementen uit hun werk neergezet. Een van deze kunstenaars wilde met haar handen geportretteerd worden omdat voor haar de handen haar gereedschap zijn. Dat moest gezien worden, niet haar gezicht.

Jawek Kwakman

Nieuwe grenzen van creativiteit verkennen

Jawek Kwakman laat tijdens deze tentoonstelling zijn ontwikkeling zien vanaf het analoge tot digitale foto's naar A.I.

De opkomst van A.I.-kunst is echt een game-changer in de kunstwereld. Voorbij zijn de dagen dat kunst uitsluitend het domein was van menselijke makers. Met behulp van geavanceerde algoritmen en machine learning-technieken is kunstmatige intelligentie een krachtig hulpmiddel geworden voor kunstenaars die nieuwe grenzen van creativiteit willen verkennen.

Het proces is een samensmelting van kunst en technologie. Jawek neemt inspirerende teksten, verhalen of concepten en de A.I. vertaalt deze naar bijzondere beelden vol details, kleuren en emotie. Het is een symbiotische relatie tussen mens en machine, waarbij de artistieke visie en het vakmanschap van de kunstenaar worden verrijkt door de rekenkracht en leermogelijkheden van AI.

Jawek Kwakman geeft op zaterdag 2 maart een lezing met (video-animatie) over kunstmatige intelligentie en kunst. Inloop 15.00 uur begin van de lezing: 15.30 – 17.00 uur.

Linda Verkaaik

Angst

Ik maakte de verschillende versies van dit portret ten tijde van Corona. Zowel kleine stadia van zo'n 15 cm hoog (dubbelportretten) tot aan een groot portret van 3 meter, dat nu liggend in de Haarlemmerhout op het water drijft.

Angst was al wat ik ervaarde, rondom mij, in de stad, in de krant, in de journaals. Voor mij leek die angst op verdrinken. Ik maakte in 2016 het Nationale Watersnood Monument op Marken. Drenkelingen, opgesloten in het water, opgesloten in een vacuüm waar geen ontsnappen mogelijk is.

Angst... maar niet alleen voor een virus. Eenzaamheid, opsluiting.

De angst van het land te worden opgeslokt door water; we bouwen dijken.

De angst van de vrucht te worden overwoekerd door onkruid; we maken een besloten tuin.

De angst van het dier te hongeren: we geven hem een halsband en eigenen hem toe.

Mijn grootste angst zit in mijn hoofd: opgesloten in mijn eigen brein. Verkokerd te zijn.

Linda Verkaaik

Het grote portret Angst is gemaakt van verkoperd papier. Het beeld heeft een constructie, lijnvoering van dik koperdraad, waarna het bespannen is met mooi doorschijnend Japans papier, zoals het portret 4. Het papier geeft als geen ander materiaal zo mooi de rimpeling, transparantie en fragiliteit weer van huid.

Om zo'n beeld in brons te gieten is onmogelijk vanwege de extreem dunne laag van een vel papier. Het verkoperen is een elektrolytisch proces, wat wel mogelijk maakt om het papier te bestendigen. Er zal geen bedrijf zijn die zijn vingers eraan zal branden, maar ik heb dit proces in de loop van 25 jaar steeds verder ontwikkelt.

Uiteindelijk komt het erop neer dat het model met een laag pure zilververf bedekt wordt, waarna het beeld in een zuurbad met koper elektroden langzaam tot een gewenste dikte "aangroeit" met een koperlaagje. Huid en nerven/rimpels blijven hierdoor volledig in stand.

Ik ben ooit met dit elektrolytisch proces begonnen omdat ik mijn bronzen beelden wilde emailleren, daardoor kon ik geen holle beelden maken, maar reliëf schillen.

Om het brons aan de emaille kant tot 900 graden te laten komen, was het zaak dat de brons schil zo dun mogelijk werd, wat enorme problemen gaf voor de doorloop bij het gieten van groot werk. Het verkoperen van mijn was of papieren beelden geeft mij de mogelijkheid tot een prachtig gave dunne schil.

De portretten van papier die ik recent maak, hebben die mooie tere uitstraling, terwijl ze toch bestendig zijn.

De kleine portretjes: ego-alterego, zijn van acrylaat gemaakt. Eerst laser-gesneden, daarna vervormd in een oven.

2 van deze portretjes zijn erna ook in het electrolyse bad verkoperd en erna gekleurd met zuur.

De kleine portretjes zijn er in verschiendene vormen en acrylaat kleuren.

Ook zijn ze in een kleine oplage, dus na te bestellen.

Maar i.v.m. de vele handelingen zijn ze uiteindelijk toch allemaal anders.

Maddy Rentenaar

De wereld is een schouwtoneel

Een voorstelling van mensen, types karakters, kleurrijke paradijsvogels, wezens van verschillend formaat en met een schakering van vele subtiele tinten. Je kunt het zo gek niet bedenken, maar het bestaat, op deze aardbol. Ik kijk elke dag mijn ogen uit.

Het werk is dan ook figuratief, mensgericht, van oorsprong twee-dimensionaal, olieverf op doek of gouache.

Naast verf worden er ook veel andere materialen en structuren gebruikt, waardoor sommige delen zelfs zoveel uitsteken dat het drie-dimensionaal wordt.

Experiment in materialen worden niet geschuwd. Papier machée, nagellak, opgedroogde verfvellen, behangpapier.....

Niets is veilig voor mij.

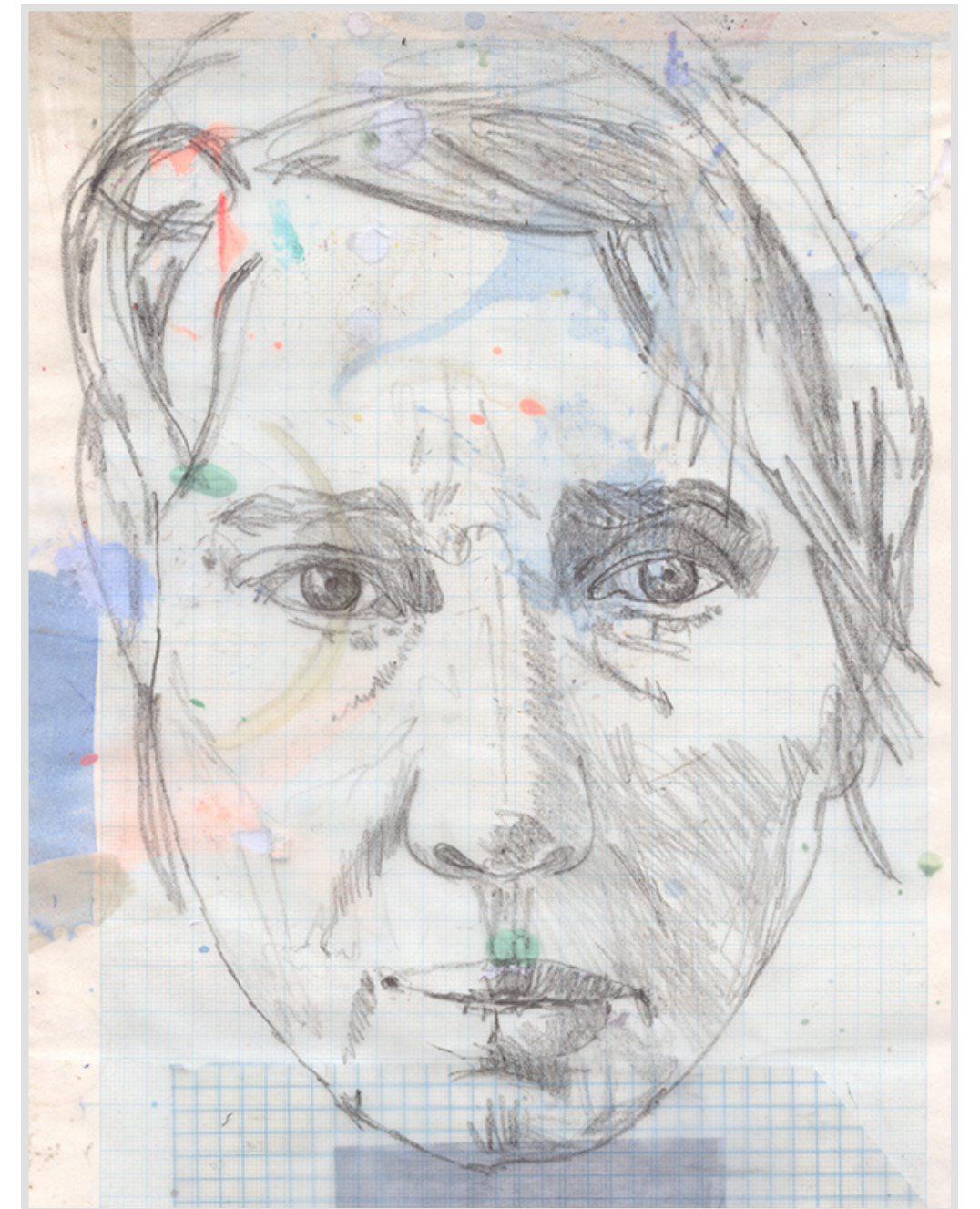

Margreet Bouman

In het atelier van Margreet Bouman is kunst, iets abstracts, het onzichtbare zichtbaar.

Vanaf 1980 maakt Margreet Bouman zelfportretten, een soort 'selfies in verf'. Elk portret op zich is weliswaar figuratief, maar tezamen ontstaat een overkoepelend, abstract thema van tijd en ruimte, met haar selfie als scheiding tussen binnen en buiten, tussen het allergrootste en het allerkleinste. Het geeft haar werk vele lagen, details en diepte. (Larissa Neslo 2019)

Een gelaat, het hare, niet bedoeld als zelfportret, het ziet je maar kijkt je niet aan, het is zichzelf genoeg, een mens, dit keer vergezeld, ik zou haast zeggen: voorzien van, verrijkt met non-figuratieve toevoegingen, vlekken, strepen. Ze blijven fascineren, de interactie tussen het letterlijke en het ongewisse, het gewilde en het aangespoelde, tussen zeggingskracht en suggestie, declamatie en gemompel heeft iets hypnotiserends. (Sipke Huismans 2020)

Peter Bes

De mogelijkheid om uit het platte vlak te ontsnappen

Graficus, tekenaar en schilder begon een aantal jaren geleden met het vouwen van koppen uit één stuk papier: ruimtelijke portretten uit de wereld van muziek, literatuur en film. Daarna volgden bijna levensgrote figuren, ten voeten uit. Zo is het hem gelukt te ontsnappen uit het platte vlak van het tekenpapier en het canvas. Hij laat zich niet alleen inspireren door zijn helden uit de jazz en soul, maar ook door ontheemde zielen op straat. Er spreekt ontroering, bewondering en heimwee uit. Hij verbeeldt de blues.

“Een aantal jaren geleden kon ik enige tijd niet in mijn atelier werken. Als enig tijdverdrijf probeerde ik uit een stuk papier een kop te vouwen. Na een aantal pogingen lukte dat.

Het liet mij niet meer los. Als tekenaar en schilder zag ik de mogelijkheid om uit het platte vlak te ontsnappen.”

Zo ontstonden portretten van figuren uit de wereld van muziek, literatuur en film, onder wie John Lee Hooker, Joe Bonamasse, Groucho Marx en Truman Capote.

Wim Vonk

Today's Face

Wanneer is een vorm een gezicht? Drie rondjes en je ziet er al ogen en een mond in. Met dat concept doe ik onderzoek naar het verschijnsel kop als tekening. Wanneer wordt een tekening een portret, wanneer een masker en wanneer noem je het een gezicht of een hoofd of een tronie? Het onderzoek geeft me alle vrijheid in vorm en materiaal. Zelfs materialen die niet geschikt zijn om mee te tekenen, materialen die gevonden zijn of terloops ergens liggen kunnen een FACE worden. Elke tekening moet ook anders zijn en ook nieuw voor mij.

Dagelijks

Elke dag een FACE maken en plaatsen op FACEBOOK, dat doe ik dagelijks sinds oktober 2017. Om elke dag een nieuwe FACE te hebben werk ik soms vooruit. Veel tekeningen gaan door op ouder werk, die ik dan soms flink bewerk op de computer of in stukken knip en opnieuw componeer. Mijn netwerk rekent er ook op om dagelijks een nieuwe tekening te zien bij de nieuwsberichten. En liefst meerdere op één dag!

Ik hou van deze dagelijkse routine en discipline om steeds weer iets nieuws te creëren. Na meer dan 50 jaar tekenen blijkt er toch nog steeds iets nieuws te ontdekken.

